

Carl Gustav Jung

«Όποιος θέλει να γνωρίσει την ανθρώπινη ψυχή, να αποχαιρετήσει τις μελέτες του και να περιπλανηθεί στον κόσμο με ανοικτή καρδιά. Στη φρίκη των φυλακών, στα ψυχιατρικά άσυλα και τα νοσοκομεία, στις σκοτεινές ταβέρνες των προαστίων, στα πορνεία και τα χαρτοπαικτικά καταγώγια, στα κοσμικά σαλόνια, στο χρηματιστήριο, στις σοσιαλιστικές συγκεντρώσεις, στις εκκλησίες, μέσα από την αγάπη και το μίσος, την εμπειρία των παθών κάθε μορφής στο δικό του σώμα, θα δρέψει πλουσιότερες σοδειές γνώσης από αυτές που μπορούν να του προσφέρουν τα βιβλία και θα γνωρίσει πώς να συμπεριφέρεται ως γιατρός στον ασθενή, με αληθινή γνώση της ανθρώπινης ψυχής».

Συνέδεσε τον Εσωτερισμό με την Εξωτερική Ψυχολογία με τρόπο μοναδικό, ανεπανάληπτο, διαχρονικό και ανεξίτηλο.

Γεννήθηκε στις 26 Ιουλίου 1875 στο Κέσβιλ, κοντά στη λίμνη Κονστάνς της επαρχίας Τουργκάου της Ελβετίας. Γιος ιερέα, βίωσε αρκετές ταραχές εσωτερικές και εξωτερικές κατά την παιδική του ηλικία με αποτέλεσμα κατά την ηλικία των 12 ετών περίπου να υποφέρει από νεύρωση και κρίσεις λιποθυμίας. Ξεπερνώντας το πρόβλημα με δικές του προσπάθειες συνειδητοποίησε για πρώτη φορά όπως εξομολογείται ο ίδιος στο *Αναμνήσεις, Όνειρα, Σκέψεις* το τι σημαίνει νεύρωση. Αν και τελικά αυτή η εμπειρία ήταν καθοριστική για τις αναζητήσεις του στο χώρο της Ιατρικής δεν του έλειψε η επαφή με τις κλασικές σπουδές.

20 ετών άρχισε τις σπουδές του στο πανεπιστήμιο της Βασιλείας κάτω από εξαιρετικά δύσκολες οικονομικές συνθήκες. Περιθωριακή φυσιογνωμία από πεποίθηση στα φοιτητικά του χρόνια, διέθετε εντούτοις σημαντική διανοητική δύναμη που τον έκανε πόλο έλξης της φοιτητικής αδελφότητας της Ζοφίνγκια, στην οποία από νωρίς άρχισε να δίνει διαλέξεις για

θεολογικά και ψυχολογικά θέματα. Σε αυτή την εποχή συνδέθηκε με βαθιά φιλία με τον Άλμπερτ Έρι.

Στα 1895-1899 ο C.G.Jung έκανε πειράματα πνευματισμού με την εξαδέλφη του Έλεν Πράσβερκ καθόλου ασυνήθιστο για την εποχή του. Ακολουθώντας τη συμβουλή του καθηγητή Όιγκεν Μπλέλερ έκανε τα πειράματα και τις παρατηρήσεις του θέμα της διδακτορικής του διατριβής με τίτλο *Ψυχολογία και Παθολογία των Αποκαλούμενων Απόκρυφων Φαινομένων* (1902).

Το Ιούλιο του 1900 και αποφασισμένος να γίνει ψυχίατρος, ξεκίνησε ως βοηθός γιατρού με την εποπτεία του Όιγκεν Μπλέλερ, καθηγητή της Ψυχιατρικής στο πανεπιστήμιο της Ζυρίχης και διευθυντή του Νοσοκομείου Ψυχικών Νοσημάτων του Μπουργγκχόλζλι. Κλειδώθηκε από μόνος του για μισό χρόνο περίπου πίσω από τους τοίχους του ασύλου ψυχασθενών, προκειμένου να "συνηθίσει την ατμόσφαιρα". Τον απορρόφησε ιδιαίτερα η έρευνα της συμπεριφοράς των ασθενών και του λόγου, και εξερεύνησε τα πρωτόγονα λεκτικά σχήματα και τις στερεότυπες χειρονομίες των ασθενών. Τα αποτελέσματα αυτών των ερευνών αργότερα του έδωσαν το έναυσμα για την διαμόρφωση της μεθόδου λεκτικού συνειρμού, σύμφωνα με την οποία μετρούσε με τη βοήθεια γαλβανόμετρου. Καθώς η μέθοδος λεκτικού συνειρμού χρησιμοποιήθηκε για τον νομικό καθορισμό γεγονότων, το πανεπιστήμιο Κλαρκ της Μασαχουσέτης του απένειμε το 1909 τιμητικό διδακτορικό Νομικής.

Παρόλο που το ενδιαφέρον του για τα παραψυχολογικά φαινόμενα έμεινε αμείωτο ως το τέλος της ζωής του, στη συγκεκριμένη περίοδο η προσοχή του μετατοπίστηκε στα συγχρονιστικά φαινόμενα. Αποτέλεσμα της έρευνάς του υπήρξε το *Συγχρονικότητα: Μια μη αιτιατή συνεκτική αρχή*, (1952), που εκδόθηκε μαζί με ένα δοκίμιο του Βόλφγκανγκ Πάουλι (Wolfgang Pauli), μια θεωρία που εφάρμοσε για την ερμηνεία των αποκαλούμενων μαντικών μεθόδων. Στην ίδια περίοδο συνδέθηκε με τον σινολόγο Ρίχαρντ Βίλχελμ (Richard Wilhelm), με τον οποίο συζητούσε τους πειραματισμούς του πάνω στο *Ι Τσιγκκ*.

Η αποφασιστικότερη ίσως εμπειρία στη ζωή του C.G.Jung υπήρξε η επαφή του με τον Σίγκμουντ Φρόυντ και κυρίως η επαφή του με την ψυχολογία της υστερίας και τα όνειρα. Αυτό που τον εντυπωσίασε περισσότερο φαίνεται πως ήταν το έργο του Φρόυντ πάνω στην *Ερμηνεία των Ονείρων*, το οποίο θεωρούσε ως στην πληρέστερη προσπάθεια που έγινε για να κατακτηθεί το αίνιγμα της ασυνείδητης ψυχής πάνω στο φαινομενικά στέρεο έδαφος του εμπειρισμού. Η καρποφόρα φιλία τους δεν κράτησε πολύ. Η δημοσίευση του έργου του C.G.Jung *Μεταμορφώσεις και Σύμβολα της Λίμπιντο* οδήγησε στην οριστική ρήξη της σχέσης τους (1913).

Ο C.G.Jung πίστευε βαθιά πως αν δεν έχει κανείς με τι να αντικαταστήσει το θρησκευτικό ένστικτο θα πρέπει να το αφήνει άθικτο, καθώς αποτελεί θεμέλιο του ατομικού κόσμου. Η κατάρρευση των θρησκευτικών πεποιθήσεων ακολουθείται συχνά από κατάρρευση της προσωπικότητας, κάτι που ο C.G.Jung παρατηρούσε συχνά στους ασθενείς του. Επίσης, θεωρούσε παραφορτωμένη τη θεωρία του Φρόυντ για τη σεξουαλικότητα, κάτι που φαίνεται ιδιαίτερα σε μια αχρονολόγητη και αδημοσίευτη σημείωσή του για τον Άλφρεντ Άντλερ, που είχε επίσης διατελέσει μέλος του κύκλου του Φρόυντ αλλά ίδρυσε εντέλει τη δική του σχολή ατομικής ψυχολογίας.

Οι απόψεις του για το ασυνείδητο διαμορφώθηκαν βάσει των νέων αναζητήσεών του που προέκυψαν από τη ρήξη του με τον Σίγκμουντ Φρόυντ. Αναζήτησε μια έγκυρη ψυχολογική βάση για τον εαυτό του και τους ασθενείς του. Πειραματίστηκε με τον εαυτό του και σταμάτησε να διδάσκει, προσπαθώντας να κατανοήσει τις φαντασιώσεις και άλλα ατομικά του περιεχόμενα. Το πείραμα τελείωσε μετά από 6 χρόνια. Τις εσωτερικές του εμπειρίες τις μετέφερε στο **Κόκκινο Βιβλίο**, έναν τόμο δεμένο με κόκκινο δέρμα και πλούσια εικονογράφηση σε τεχνοτροπία Αρ Νουβώ (art nouveau). Ο ίδιος ποτέ δεν θεώρησε τους πίνακές του ως τέχνη, αλλά ως εξωτερικεύση των βιωμάτων του.

Με τον όρο ασυνείδητο ο C.G.Jung εννοούσε εκείνη την περιοχή του αγνώστου στον εσωτερικό κόσμο του ανθρώπου. Σύμφωνα με τα δικά του λόγια ό,τι συνειδητοποιούμε και το έχουμε ξεχάσει, ό,τι συλλαμβάνουμε με τις αισθήσεις, αλλά δεν σημειώνουμε στο συνειδητό νου, όσα νιώθουμε, σκεπτόμαστε, θυμόμαστε, επιθυμούμε και πράττουμε ακούσια ή δίχως ιδιαίτερη προσοχή, όλα τα μελλοντικά πράγματα που παίρνουν σχήμα και αναδύονται κάποτε στη συνείδηση, όλα αυτά αποτελούν περιεχόμενο του ασυνείδητου. Πέραν αυτών στο ασυνείδητο περιλαμβάνονται απωθημένες οδυνηρές σκέψεις και συναισθήματα. Ονόμασε το σύνολο αυτών των περιεχομένων ατομικό ασυνείδητο, αλλά αναγνώρισε ιδιότητες που δεν βιώνει ο άνθρωπος ατομικά αλλά τις κληρονομεί από μια βαθύτερη και ευρύτερη επικράτεια την οποία ονόμασε *συλλογικό ασυνείδητο*. Τα ένστικτα και τα αρχέτυπα είναι εκείνα που διαμορφώνουν το συλλογικό ασυνείδητο και παρουσιάζουν μια κανονικότητα στην εμφάνισή τους.

Το ασυνείδητο του C.G.Jung κατά τη διάρκεια των πειραματισμών του είχε τη μορφή ενός γέροντα, τον οποίο ο C.G.Jung ονόμαζε Φιλήμονα, με τον οποίο είχε μακρές συζητήσεις. Ο Φιλήμων αντιπροσώπευε την ύψιστη ενόραση για τον C.G.Jung και ήταν δύναμη *per se*, διακριτή από τα ατομικά περιεχόμενα του ασυνείδητου. Ανήκε σε εκείνες τις φαντασιώσεις που δεν προκαλούσε το ατομικό ασυνείδητο αλλά παράγονταν από μόνα τους και είχαν τη δική τους ζωή.

Σχολιάζοντας το αρχαίο κινεζικό κείμενο *Το μυστικό του Χρυσού Λουλουδιού*, ο C.G.Jung άρχισε να ενδιαφέρεται για την Αλχημεία. Το πρώτο έργο που προμηθεύτηκε ήταν το *Artis Auriferae*, (Περί της χρυσοποιητικής τέχνης), μια συλλογή 20 δοκιμίων στα Λατινικά, που δημοσιεύθηκαν στην Βασιλεία το 1593. Έγινε μανιώδης συλλέκτης αλχημικών έργων με αποτέλεσμα τα αλχημικά κείμενα να καταλάβουν το μεγαλύτερο κομμάτι της εξαιρετικά μεγάλης βιβλιοθήκης του. Στο έργο του η Ψυχολογία της Μεταβίβασης σχολίασε εκτεταμένα το *Rosarium Philosophorum*, (Το κομποσχοίνι των φιλοσόφων), ένα από τα δοκίμια του *Artis Auriferae*.

Όσον αφορά στην αλχημεία, ο ίδιος πίστευε ότι το αλχημικό *opus* (έργο) δεν πρέπει να εκλαμβάνεται ως φυσική ή χημική διαδικασία, αλλά ως διαδικασία ψυχικού μετασχηματισμού. Ο αλχημιστής του παρελθόντος, στην προσπάθειά του να αποσπάσει τα μυστικά της χημικής μεταστοιχείωσης, προχωρούσε παράλληλα σε μια διαδικασία ψυχικής μετουσίωσης. Το άγνωστο του εξωτερικού κόσμου συνδεόταν με το άγνωστο του εσωτερικού κόσμου, προκαλώντας αλλαγές στον ασυνείδητο κόσμο. Αυτή η συνειδητοποίηση έγινε το κλειδί για την εξέταση του ασυνείδητου, αλλά και για τη σχέση του με τον εξωτερικό κόσμο. Η έρευνα

του τον οδήγησε τον Παράκελσο, τον οποίο εκτιμούσε ιδιαίτερα, καθώς τον θεωρούσε πρωτοπόρο πνεύμα και ιατρό της εποχής του.

Βάσει της εμπειρίας που απέκτησε κατά τη διάρκεια της συνάντησής του με το ασυνείδητο, ο C.G.Jung ανέπτυξε τη δική του ψυχαναλυτική πρακτική, την τεχνική της ενεργητικής φαντασίας. Ουσιαστικά η διαδικασία της συνειδητοποίησης των εικόνων είναι το γενικό αποτέλεσμα της ερμηνείας των ονείρων, αλλά μπορεί να αγγίξει βαθύτερες όψεις του εαυτού, μέσω της ενεργητικής φαντασίας.

Τα μακροχρόνια ταξίδια άσκησαν σημαντική επιρροή στον C.G.Jung. Τον Μάρτιο του 1920 συνοδεύοντας έναν φίλο του στην Τυνησία ταξίδεψε νότια προς το Σφαξ, στην άσση πόλη του Τοζέ. Τον Ιανουάριο του 1925 επισκέφθηκε μαζί με φίλους του τους Ινδιάνους του Νέου Μεξικού, τους Πουέμπλο ή "χτίστες των πόλεων". Την ίδια χρονιά ταξίδεψε στην Κένυα και την Ουγκάντα, με τελικό προορισμό τους πρόποδες του όρους Ελγκόν, όπου ήλθε σε επαφή με τους Μασάι και τη σημασία της λατρείας του ήλιου και της αέναης πρωινής του γέννησης για τους Αφρικανούς. Η εξερευνητική του αποστολή στην Αφρική συνεχίστηκε στην Κοιλιάδα του Νείλου στην λίμνη Βικτώρια, το Σουδάν και το Χαρτούμ. Το 1938 έλαβε πρόσκληση από την ινδική κυβέρνηση να παραστεί στο 25ο ιωβηλαίο του Ινδικού Επιστημονικού Συνεδρίου.

Πολυγραφότατος ο Γιουνγκ, άφησε πίσω του ένα τεράστιο συγγραφικό έργο, προϊόν της δίψας του για μελέτη και μακράς εμπλοκής του στην κλινική παρατήρηση, ενώ παράλληλα άνοιξε νέους δρόμους παρατήρησης και έρευνας για την ανθρώπινη ψυχή. Πέθανε γαλήνια στο σπίτι του, στο Κούσναχτ, σε ηλικία 86 ετών.